

Nội dung bài viết

1. [Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Ông lão đánh cá và con cá vàng \(Cánh Diều\)](#)

Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Ông lão đánh cá và con cá vàng (Cánh Diều)

1. Chuẩn bị

- Khi đọc truyện **Ông lão đánh cá và con cá vàng**:

+ Các sự việc chính và diễn biến nội dung câu chuyện được kể:

- Ông lão bắt được cá vàng nhưng thả cá vàng.
- Lần thứ nhất, ông lão cầu xin cá vàng một chiếc máng lợn ăn mới.
- Lần thứ hai, ông lão cầu xin cá vàng một tòa nhà đẹp.
- Lần thứ ba, ông lão cầu xin cá vàng cho vợ làm bà nhất phẩm phu nhân.
- Lần thứ tư, ông lão cầu xin cá vàng cho vợ làm nữ hoàng.
- Lần thứ năm, ông lão cầu xin cá vàng cho vợ làm Long Vương, bắt cá vàng hầu hạ
- Ông bà lão trở về cảnh nghèo đói.

+ Các nhân vật trong truyện: Ông lão đánh cá, vợ ông lão đánh cá, con cá vàng.

+ Đặc điểm tính cách của nhân vật chính:

- Ông lão đánh cá:
  - Thật thà, tốt bụng, hiền lành: thả cá vàng ra mà không đòi trả ơn.
  - Nhu nhược, sợ vợ: mỗi lần vợ mắng đều ra biển gọi cá vàng và làm theo yêu cầu của bà lão.
- Vợ ông lão đánh cá:
  - Lòng tham vô độ: liên tục đòi hỏi từ ông lão và cá vàng.
  - Bội bạc: khi giàu sang thì quên ngay những việc ông lão làm cho mình.
  - Dữ dằn, thô lỗ: luôn mắng, quát ông lão

+ Các chi tiết kì ảo: Cá vàng biết nói, đòi trả ơn ông lão và có các phép thuật đáp ứng các yêu cầu của bà lão (máng lợn ăn mới, một tòa nhà đẹp, làm nhất phẩm phu nhân, làm nữ hoàng, làm Long Vương)

→ Tác dụng: Giúp câu chuyện thêm độc đáo, hấp dẫn, li kì.

+ Ý nghĩa của truyện, những thông điệp mà tác giả muốn gửi gắm:

Ước mơ công lí của nhân dân về sự trừng phạt đối kẻ vong ân bội nghĩa, lam lam, ích kỉ.

Biết ơn đối với những tấm lòng nhân hậu.

+ Kết nối với hiểu biết, trải nghiệm của bản thân để vận dụng vào việc đọc hiểu truyện và rút ra những bài học, kinh nghiệm cần thiết.

- Đọc trước truyện **Ông lão đánh cá và con cá vàng**; tìm hiểu thêm về tác giả A-lếch-xan-đrơ Xéc-ghê-ê-vích Pu-skin:

+ A-lếch-xan-đrơ Xéc-ghê-ê-vích Pu-skin (1799 – 1837), sinh tại thành phố Mát-xcơ-va trong một gia đình quý tộc có nguồn gốc từ thế kỉ XII, mê thơ và biết làm thơ từ thuở học sinh.

+ Sinh ra và lớn lên trong thời đại cả nước Nga đang bị đè nặng bởi ách thống trị của chế độ nông nô chuyên chế.

+ Ông được tôn vinh là **đại thi hào Nga, Mặt trời thi ca Nga**.

+ Pu-skin hầu như là biểu tượng của trào lưu lãng mạn Nga thế kỷ XIX bởi nhiều cống hiến trong sự đa dạng hóa ngôn ngữ văn chương.

+ Di sản văn chương để lại cho ông rất phong phú, gồm cả thơ ca, kịch, sử thi, tiểu thuyết.

2. Đọc hiểu

a. Trong khi đọc

Câu hỏi trang 11 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Các chi tiết nào cho biết hoàn cảnh sống của ông lão và cách ông lão cư xử với cá vàng?

Trả lời:

- Hoàn cảnh sống của ông lão: một túp lều nát trên bờ biển, chồng đi thả lưới, vợ ở nhà kéo sợi.

- Cách ông lão cư xử với cá vàng: Thả con cá xuống biển và bảo **trời phù hộ cho người, về biển khơi mà vùng vẫy**; không đòi hỏi gì ở cá vàng cả.

Câu hỏi trang 12 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Lần thứ nhất, bà vợ đã yêu cầu ông lão điều gì? Lúc này, cảnh biển thế nào?

Trả lời:

- Lần thứ nhất, bà vợ đã yêu cầu ông lão đòi một cái máng lợn ăn.

- Lúc này, cảnh biển *gợn sóng êm ả*.

Câu hỏi trang 12 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Đòi hỏi và thái độ của vợ ông lão ở lần thứ hai có gì khác lần thứ nhất? Hãy tiếp tục chú ý chi tiết tả cảnh biển trong phần này.

Trả lời:

- Vợ ông lão đã đòi hỏi thứ có giá trị hơn rất nhiều so với cái máng lợn là một tòa nhà đẹp với thái độ cáu kỉnh, quát mắng ông lão.

- Ở phần này, biển xanh *đã nổi sóng*.

Câu hỏi trang 13 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Câu nào cho biết đòi hỏi mới và thái độ của vợ ông lão? Cảnh biển có thay đổi gì so với lần trước?

Trả lời:

- Đòi hỏi mới và thái độ của vợ ông lão được thể hiện qua câu: ***Đồ ngu! Ngốc sao ngốc thế! Đòi một cái nhà thôi à? Trời! Đi tìm ngay con cá và bảo nó rằng tao không muốn làm một mục nông dân quèn, tao muốn làm một bà nhất phẩm phu nhân kia.***

- Cảnh biển lúc này *nổi sóng dữ dội*.

Câu hỏi trang 13 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Lần này, người vợ lại có đòi hỏi gì? Cách cư xử của bà ta với ông lão thế nào?

Trả lời:

- Lần này người vợ đòi hỏi muốn làm nữ hoàng.

- Bà ta mắng ông lão, bắt ông lão xuống quét dọn chuồng ngựa; giận dữ, nổi trận lôi đình tát vào mặt ông lão.

Câu hỏi trang 14 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Vợ ông lão muốn cá vàng làm điều gì? Tác giả đã tả cảnh biển trong phần này thế nào?

Trả lời:

- Vợ ông lão muốn cá vàng biến bà thành Long Vương ngự trên mặt biển, bắt cá vàng hầu hạ mục và làm theo ý muốn của mục.

- Cảnh biển trong phần này nổi lên một cơn dông tố kinh khủng, mặt biển nổi sóng ầm ầm.

Câu hỏi trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Quan sát bức tranh để hiểu nội dung được nói tới trong đó; nét mặt ông lão và bà vợ thể hiện điều gì?

Trả lời:

- Nội dung của bức tranh: Cung điện biết mất, chỉ còn lại túp lều nát ngày xưa và trên bậc cửa, mẹ vợ đang ngồi trước cái máng lợn sứt mẻ.

- Nét mặt ông lão biểu lộ sự sững sốt, ngạc nhiên còn bà vợ thì hần học, khó chịu.

b. Sau khi đọc

Câu 1 trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Hãy liệt kê ra vở những chi tiết thể hiện sự đòi hỏi, thái độ, hành động của vợ ông lão đánh cá; phản ứng của ông lão đánh cá và trạng thái của biển trong các phần 2, 3, 4, 5, 6 theo gợi ý sau:

Phần	Vợ ông lão đánh cá	Ông lão đánh cá	Biển
2			
3			
4			
5			
6			

Trả lời:

Phần	Vợ ông lão đánh cá	Ông lão đánh cá	Biển
2	Máng ngu ngốc, đòi một cái máng lợn ăn mới.	Nghe lời đi ra biển và yêu cầu cá vàng đáp ứng	Biển gợn sóng êm ả
3	Quát mắng to hơn, đòi một căn nhà đẹp rộng	Nghe lời đi ra biển và yêu cầu cá vàng đáp ứng	Biển xanh đã nổi sóng
4	Mắng như tát nước, đòi trở thành một bà nhất phẩm phu nhân	Lóc cóc ra biển và yêu cầu cá vàng đáp ứng	Biển xanh nổi sóng dữ dội
5	Mắng và bắt lão xuống quét dọn chuồng ngựa → giận dữ đòi trở thành nữ hoàng → nổi trận lôi đình tát vào mặt ông lão → Không thèm nhìn chòng, nổi cơn thịnh nộ	Hoảng sợ kêu xin vợ đừng yêu cầu hoang đường nữa → lủi thủi đi ra biển và yêu cầu cá vàng đáp ứng	Biển nổi sóng mù mịt

6	Yêu cầu trở thành Long Vương ngự trên mặt biển, bắt cá vàng hầu hạ mụ và làm theo ý muốn của mụ	Không dám trái lời vợ, lại đi ra biển và yêu cầu cá vàng đáp ứng → sừng sốt khi thấy mọi thứ như xưa	Một cơn dông tố kinh khủng kéo đến, mặt biển nổi sóng ầm ầm.
---	---	--	--

Câu 2 trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Từ bảng thống kê trên, em có nhận xét gì về tính cách của vợ ông lão đánh cá và ông lão đánh cá?

Trả lời:

- Ông lão đánh cá: Thật thà, tốt bụng, hiền lành, nhu nhược, sợ vợ,...
- Vợ ông lão đánh cá: Lòng tham vô độ, bội bạc, dữ dằn, thô lỗ,...

Câu 3 trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Cảnh biển trong mỗi lần ông lão ra gọi cá vàng thay đổi theo chiều hướng như thế nào? Theo em, sự thay đổi đó có ý nghĩa gì?

Trả lời:

Cảnh biển trong mỗi lần ông lão ra gọi cá vàng thay đổi theo chiều hướng dữ dội hơn. Sự tăng cấp của biển cả nhấn mạnh lòng tham vô độ, sự bội bạc của mụ vợ.

Câu 4 trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Bài học em rút ra được từ câu chuyện này là gì?

Trả lời:

Bài học em rút ra là không tham lam, ích kỉ, vong ân bội nghĩa; phải biết sống có trước có sau, nhân hậu với mọi người,...

Câu 5 trang 15 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Hãy nêu một điểm giống và một điểm khác nhau nổi bật của truyện *Ông lão đánh cá và con cá vàng* (Pu-skin) và truyện cổ tích dân gian (Gợi ý: tìm điểm giống và khác về tác giả; yếu tố hoang đường, kì ảo; kiểu nhân vật;...)

Trả lời:

*Giống:

- Có các yếu tố kì ảo, hoang đường:
- Kiểu nhân vật chức năng.
- Kết thúc có hậu, người hiên gặp lành, kẻ tham lam sẽ bị trừng phạt.

*Khác:

- *Ông lão đánh cá và con cá vàng* (Pu-skin): Do cá nhân sáng tác – Puskin
- Truyện cổ tích dân gian: Do tập thể nhân dân lao động truyền miệng.